

Fakta om udstedte påbud uden nødvendig lovhjemmel

Forbedret spildevandsrensning i det åbne land og problematikken ved særlige kystnære områder ved Karrebæksminde Bugt

Sagens kerne

Næstved Byråd vedtog i 2013 en spildevandsplan for perioden 2012-2022. Med spildevandsplanen besluttede byrådet, at mere end 2000 ejendomme i det åbne land skulle rense deres spildevand bedre end hidtil.

Det er et krav fra EU og Folketinget, at kommunernes spildevandsplaner skal medvirke til et godt vandmiljø bl.a. ved at pålægge ejere af ejendomme i det åbne land at rense deres spildevand bedre end hidtil.

Næstved Kommune har i de efterfølgende år sendt breve til ejerne af de berørte ejendomme og pålagt dem at etablere et nyt og bedre anlæg til rensning af deres spildevand. Langt de fleste har fået påbud fordi de bidrog til en dårlig vandkvalitet i vandløb og søer.

Enkelte ejendomme ud til kysten blev dog også pålagt at rense deres spildevand, fordi man også ønskede at forbedre vandkvaliteten ved badestrandene ud mod Karrebæksminde Bugt.

Det giver loven imidlertid ikke mulighed for, hvilket Næstved Kommune først nu er blevet opmærksom på.

Næstved Kommune har orienteret ejerne af de i alt 76 kystnære ejendomme, som uretmæssigt har fået et påbud, om at påbuddet er trukket tilbage.

28 af de berørte ejendomme har allerede etableret rensning af deres spildevand som følge af påbuddet.

Kommunen har igangsat arbejdet med at undersøge, i hvilket omfang de 28 ejendomme har krav på erstatning.

Hvorfor skal spildevandsrensningen generelt forbedres?

Miljøstyrelsen har fastsat miljømål for landets vandområder. Langt de fleste søer, åer, fjorde og havområder skal have en god miljøtilstand, og målet skal nås gennem forskellige tiltag – bl.a.

forbedret rensning af spildevand fra ejendomme på landet.

Miljøstyrelsen har i den forbindelse fastsat forskellige renskrav for forskellige områder. Renskravet

afhænger af, hvilket vandområde spildevandet bliver afledt til.

Mange ejendomme i det åbne land har derfor fået påbud om at forbedre spildevandsrensning for at få bedre miljøtilstand i vandområder såsom søer og vandløb.

Problematikken

I forbindelse med indsatsen er der i særlige kystnære områder ved Karrebæksminde Bugt blevet givet påbud uden at der var lovhjemmel til dette.

Påbuddene er givet fordi, ejendommene udleder spildevand til et kystvand (Karrebæksminde Bugt), som har et miljømål, der ikke er opfyldt.

Men selv om målet ikke er opfyldt, er det ikke grund nok til at påbyde forbedret spildevandsrensning.

Kystvande er miljømålsat, men deres manglende målopfyldelse skyldes ikke i betydelig grad spildevand fra spredt bebyggelse i det åbne land.

Hvad siger loven?

Der gives normalt kun påbud om forbedret spildevandsrensning efter §30 i miljøbeskyttelsesloven. Spildevandsbekendtgørelsen oplister i § 35 de tre betingelser, der alle skal være opfyldt, for at kommunen kan stille krav om forbedret rensning.

- 1) Ejendommens afløbsforhold og udledning skal være fastlagt.
- 2) Ejendommens udledning skal bidrage til forurening af det omhandlede nedstrøms liggende vandområde.
- 3) Der skal være dokumentation for, at det omhandlede nedstrøms liggende vandområde er forurenat af spildevand i et omfang, der gør, at det miljømål for vandområdet, der er fastsat i bekendtgørelse om miljømål udstedt i medfør af lov om vandplanlægning, ikke er opfyldt.

Disse tre betingelser er som altovervejende hovedregel opfyldt når spildevandet fra en ejendom på den ene eller anden måde ender i et vandløb, en sø eller en fjord, der er målsat – **men ikke når spildevandet løber direkte til et kystvand.**

Hvad siger Miljøstyrelsen om kystvande?

Miljøstyrelsen oplyser at kvælstofpåvirkning er den væsentlige årsag til at kystvande ikke opnår deres miljømål, og at den altovervejende kilde til kvælstofpåvirkningen er tabet af kvælstof fra opdyrkede arealer.

Det er derfor ikke spildevand fra spredt bebyggelse i det åbne land, der er årsagen til at kystvande (som Karrebæksminde Bugt) ikke har opnået deres miljømål, og betingelse nr. 3 er derfor ikke opfyldt. Dermed er der ikke grundlag for at give påbud om forbedret spildevandsrensning.

Dog oplyser Miljøstyrelsen, at hvis det med tilstrækkelig sikkerhed kan dokumenteres, at spildevandet på er årsag til den manglende målopfyldelse, ville der være grundlag for påbuddene.

Næstved Kommune mener ikke, at dette kan dokumenteres.

Problematikken i tal

Næstved Kommune har som en del af indsatsen for at forbedre spildevandsrensning i det åbne land sendt påbud til ca. 2000 ejendomme.

76 ejendomme har modtaget varsel og/eller påbud uden grund.

28 af disse ejendomme har etableret et spildevandsanlæg og har derfor muligvis ret til økonomisk erstatning.

Det er vigtigt at slå fast, at der er bortset fra de 76 påbud til kystnært beliggende ejendomme i resten af de ca. 2000 sager ikke er lovmæssige problemer knyttet til de meddelte påbud.

Baggrund for fejlen

Den juridiske vildfarelse stammer fra vedtagelse af den nuværende spildevandsplan i 2013. For at forbedre badevandskvaliteten ved strandende til Karrebæksminde Bugt blev der i spildevandsplanen vedtaget områder med renskrav udover dem, som Miljøstyrelsen havde fastsat.

Spildevandsplanen redegør (fejlagtigt) for, at påbud om forbedret rensning kan begrundes med hensyn til kystvande. På den baggrund har spildevandsplanen medtaget ejendomme i opland til Karrebæksminde Bugt, hvor der i henhold til spildevandsplanen skal stilles krav for at forbedre badevandskvaliteten.

Hensynet til badevandskvalitet kan godt skrives ind i spildevandsplanen, og vil så medføre at fremtidige anlæg, etableret på borgernes eget initiativ, skal leve op til kravene.

Men et generelt hensyn til badevandskvalitet kan ikke bruges som begrundelse for at påbyde borgere at forbedre deres spildevandsrensning.

Misforståelsen af reglerne skyldes måske § 35, stk. 2 i spildevandsbekendtgørelsen. Heri fremgår det, at betingelserne nr. 2 og 3 for påbud ikke behøver at være opfyldt, hvis spildevandet medfører uhygiejniske forhold.

Denne regel kan dog kun bruges, hvis det kan dokumenteres, at udledningen fra den enkelte beboelse rent faktisk bidrager med fx en bakteriel påvirkning af vandområdet, samt at denne påvirkning er betydelig i forhold til badevandskvaliteten.

Næstved Kommune mener ikke, der kan påvises en sådan sammenhæng.

De anvendte love og paragraffer

Miljøbeskyttelsesloven - LBK nr 5 af 03/01/2023

§ 30. (Stk. 1) Hvis et spildevandsanlæg ikke fungerer miljømæssigt forsvarligt, herunder ikke opfylder eller tilgodeser de krav, der er fastsat efter § 28 og § 29, samt forudsætninger fastsat efter § 32, stk. 4, kan tilsynsmyndigheden påbyde, at der foretages den nødvendige forbedring eller fornyelse af anlægget. Tilsynsmyndigheden kan endvidere ændre vilkår fastsat i en tilladelse efter § 28, hvis de tidligere fastsatte vilkår må anses for utilstrækkelige eller u hensigtsmæssige.

Spildevandsbekendtgørelsen - BEK nr 1393 af 21/06/2021

§ 35. Ved meddelelse af påbud efter lovens § 30 om forbedret spildevandsafledning skal følgende forudsætninger være opfyldt:

- 1) Ejendommens afløbsforhold og udledning skal være fastlagt.
- 2) Ejendommens udledning skal bidrage til forurening af det omhandlede nedstrøms liggende vandområde.
- 3) Der skal være dokumentation for, at det omhandlede nedstrøms liggende vandområde er forurenede af spildevand i et omfang, der gør, at det miljømål for vandområdet, der er fastsat i bekendtgørelse om miljømål udstedt i medfør af lov om vandplanlægning, ikke er opfyldt.

Stk. 2. Stk. 1, nr. 2 og 3, finder ikke anvendelse ved meddelelse af påbud om forbedring af uhygiejniske forhold affødt af udledningen.